12. Ежегодник Комиссии международного права. 1984. Т. II (часть вторая).
13. Галенская Л. Н. Петровский Ю. В. Ответственность физических лиц за совершение международных преступлений // Советский ежегожник международного права. – 1971. – М.: Наука, 1973.
14. Фисенко И. Ответственность государств за международные преступления // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – 1998. – № 3. // http://evolutio.info/index.php?option=com_content&task=view&id=155&Itemid=49
15. Кибальник А. Г. Современное международное уголовное право: Понятие, задачи и принципы / Под науч. ред. А. В. Наумова. — СПб.: Юрид. центр Пресс, 2003.

Скринька Д. В., КНУ ім. Тараса Шевченка

ПРАВИЛА МИТНОЇ ОЦІНКИ ЗА ПРАВОМ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Статья посвящена основным положениям права ВТО относительно определения таможенной стоимости товаров. В статье рассматривается, среди прочего, соотношение норм права ВТО по этому вопросу и практики трансфертного ценообразования. Указывается на сложность правил таможенной оценки и важность точного соблюдения норм права ВТО для реализации преимуществ членства в этой международной организации.

The article deals with the main provisions of WTO law on the establishment of the customs value of products. The article deals, among other things, with the correlation between WTO law rules on this issue and the transfer pricing. The article points out that the customs valuation rules are complicated and that it is important to comply strictly with WTO law rules in order to take advantage of the benefits of membership in this international organization.

За останні 15 років Світова організація торгівлі (СОТ) стала дуже помітним явищем в системі міжнародних економічних відносин. Саме створення СОТ було результатом складного переговорного процесу в рамках Генеральної угоди про тарифи і торгівлю (ГАТТ). На сьогоднішній день інституційна структура цієї міжнародної організації виконує цілу низку функцій, однією з яких є адміністрування широкого кола міжнародних угод, що регулюють різноманітні питання міжнародної торгівлі.

Одним з таких питань є проблема визначення вартості товарів, що ввозяться на територію країни. В багатьох випадках сам процес визначення митної вартості товарів викликає проблеми, які є настільки ж серйозними, як і необхідність сплачувати мито. Відповідно, одним з джерел права СОТ є Угода СОТ про митну оцінку. Метою цієї угоди є встановлення такої системи митної оцінки товарів, яка б дозволяла здійснювати її справедливо, уніфіковано та неупереджено. Така система повинна відповідати сучасним реаліям. Вона повинна виключити можливість застосування таких спотворюючих торгівлю підходів, як використання довільно встановлених або фіктивних митних вартостей. Угода більш глибоко і детально роз'яснює багато з тих питань, які регулюються статтею VII Генеральної угоди про тарифи і торгівлю.

Як відомо, ставки мита можуть бути адвалерними (наприклад, 20 відсотків від вартості імпортного товару) або специфічними (наприклад, 2 євро за кілограм чи літр). На деякі товари поширюються комбіновані (змішані) ставки мита, що включають одночасно як адвалерну, так і специфічну ставки (наприклад, 10 відсотків від вартості але не нижче ніж 2 євро за кілограм).

Більшість держав світу віддають перевагу адвалерним ставкам. Уряди надають перевагу використанню цих ставок, виходячи з трьох основних причин. По-перше, компетентним державним органам легше оцінити величину надходжень від сплати мита за адвалерними ставками, ніж від його сплати за специфічними ставками. По-друге, при застосуванні адвалерних ставок сума нарахованого мита є меншою для дешевших товарів і більшою для дорожчих. Таким чином, адвалерні ставки є більш гнучкими і менше викривлюють дію ринкових механізмів, ніж специфічні. Крім того, у міжнародних переговорах зі зменшення тарифів легше порівнювати ставки ввізного мита та домовлятися про їх зменшення, якщо ставки є адвалерними.

Сума сплаченого мита при використанні адвалерних ставок значною мірою залежить від методів, які використовуються у визначенні митної вартості товару. Якщо митні органи визначили митну вартість товару на рівні 500 євро, то за адвалерної ставки 10 відсотків сума мита дорівнюватиме 50 євро. Відповідно, якщо вартість визначена рівною 700 євро, імпортер повинен сплатити 70 євро ввізного мита за ту ж саму кількість товару. Очевидно, що переваги членства в СОТ, а саме можливість отримати доступ до ринку товарів певної країни, можуть бути значно зменшені або

взагалі зведені нанівець, якщо митні органи держав-імпортерів будуть встановлювати завищену митну вартість імпортних товарів при стягненні мита на адвалерній основі. Угода про митну оцінку вимагає, щоб митні органи визначали вартість товару на основі ціни фактично сплаченої, або такої ціни, яка підлягає сплаті імпортером. Відповідно до Рішення міністрів про ситуації, коли митні органи мають підстави ставити під сумнів точність або правдивість заявленої митної вартості (скорочено цей документ СОТ часто називають Рішенням про зміщення тягаря доведення), митні органи можуть не брати за основу вартість, зазначену в контракті або накладній на товар, якщо вони мають підстави сумніватися у правдивості чи точності заявленої вартості або документів, представлених імпортером. Таке рішення митні органи можуть прийняти на основі інформації про ціни та інших доступних для них даних.

Стаття 1 Угоди СОТ про митну оцінку передбачає, що таке право митні органи отримують в наступних випадках:

• Коли немає продажу.

• Коли для імпортера існують обмеження щодо володіння чи використання товарів. Можна відмовлятися від застосування контрактної вартості, якщо контрактом про продаж накладаються деякі обмеження на використання чи володіння товарами за винятком коли:

• обмеження накладається законом (наприклад, вимоги щодо пакування);

• обмеження стосується території, на якій можуть бути продані товари (наприклад, контракт про розповсюдження товару, який обмежує продаж європейськими країнами);

• обмеження не впливають на вартість товарів (наприклад, нова модель імпортного товару не повинна продаватися до настання певної дати).

• Коли продаж або ціна обумовлюються таким чином, що вартість не може бути визначена (наприклад, продавець встановлює ціну на імпортний товар за умови, що покупець також придбає певну кількість інших товарів).

• Коли частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу товару покупцем потрапляє до продавця, за умови неможливості здійснити відповідне коригування.

• Коли покупець і продавець є пов'язаними особами і якщо на ціну впливає їх зв'язок.

З метою захисту інтересів імпортерів у такій ситуації митні органи повинні надати їм можливість обґрунтувати заявлену ціну. Якщо митні органи не задоволені обґрунтуванням ціни, вони повинні надати імпортерам письмове пояснення причин відмови у прийнятті задекларованої контрактної вартості.

Стаття 8 Угоди СОТ про митну оцінку передбачає, що до ціни за накладною на товар митниця має право додати наступні платежі:

• комісійні та брокерську винагороду, за винятком комісійних за покупку;

• вартість і витрати на упакування;

• виробничі складові, включені до товару – тобто товари (матеріали, компоненти, інструменти, шаблони тощо) чи послуги (дизайнерські роботи, креслення тощо), які поставляються покупцем безкоштовно або за зменшеною ціною для використання у виробництві імпортних товарів;

• роялті та ліцензійні платежі;

• частину виручки від перепродажу чи використання імпортних товарів;

• транспортні витрати, страхування та інші витрати на доставку до місця ввезення, якщо держава-імпортер використовує оцінку на умовах CIF.

Крім того статтею 8 даної угоди визначається, що до ціни зазначеної в накладній на товар, для того щоб встановити ціну, що сплачена або підлягає сплаті, не можна додавати жодних інших складових, крім тих, що наведені вище. У статті 8 також перелічено витрати, які не повинні включатися до митної вартості, якщо їх можна відрізнити від ціни сплаченої чи тієї, що підлягає сплаті. До них відносяться:

• оплата фрахту після ввезення на митну територію країни імпорту;

• вартість будівництва, монтажу, збирання, експлуатації та технічного обслуговування виробів після їх ввезення;

• мито та податки, що стягуються в країні імпорту.

Для випадків, коли задекларована імпортером вартість не приймається митними органами, Угодою СОТ про митну оцінку визначаються п'ять методів встановлення митної вартості. Встановлюючи вартість на основі цих методів, митні органи повинні консультуватися з імпортерами та брати до уваги їхні аргументи.

Треба мати на увазі, що сам факт того, що угоду, на основі якої товар імпортується, укладено між пов'язаними сторонами, не означає, що митні органи повинні ігнорувати вартість, заявлену імпортером. Такий зв'язок між сторонами дуже часто має місце в межах діяльності транснаціональних корпорацій. Ціни, що формуються в рамках трансфертного ціноутворення, можуть не завжди відповідати дійсній вартості імпортних товарів. Навіть у цих випадках Угода СОТ про митну оцінку вимагає, щоб митні органи консультувалися з імпортерами для того, щоб встановити, чи вплинув зв'язок між сторонами на ціну. Якщо митні органи встановлять після такої перевірки, що цей зв'язок не вплинув на задекларовані ціни, митна вартість визначається на основі таких задекларованих цін. Більше того, щоб заявлена вартість не відкидалася представниками митних органів лише тому, що сторони контракту є пов'язаними особами, Угода СОТ про митну оцінку дає імпортерам право вимагати, щоб задекларована вартість приймалася митниками, якщо імпортери доведуть, що ця вартість приблизно дорівнює еталонній вартості, отриманій на основі:

• митних вартостей, визначених за попередніми імпортними контрактами, які були підписані приблизно в той же час між непов'язаними покупцями та продавцями ідентичних чи подібних товарів; або

• вартості, визначеної методом віднімання, або обчисленої вартості, що розраховуються для ідентичних чи подібних товарів.

Якщо митні органи вирішили відхилити контрактну вартість, задекларовану імпортером, вони можуть використати один з п'яти методів, про які йтиметься нижче. При цьому, ці способи можуть використовуватися у тому порядку, в якому вони з'являються в тексті Угоди СОТ про митну оцінку, і якщо тільки митні органи вирішують, що перший спосіб не може бути використано, вартість повинна визначатися на основі наступних способів у порядку їх послідовності. Єдиним винятком з цьому правила є дедуктивний та обчислений методи митної оцінки, які можуть використовуватися в довільному порядку.

Угода СОТ про митну оцінку передбачає, що митна вартість в принципі повинна визначатися на основі інформації доступної в межах країни імпорту. Але у випадку застосування методу обчисленої вартості використовується інформація з країни-експортера.

Таким чином, п'ять методів митної оцінки повинні використовуватися в наступному порядку:

1. Вартість ідентичних товарів. Товари є ідентичними, якщо вони однакові у всіх відношеннях, включаючи фізичні характеристики, якість та репутацію.

2. Вартість подібних товарів. Товари є подібними, якщо вони дуже схожі на товари, вартість яких визначається, щодо компонентів, матеріалів та характеристик; здатні виконувати ті ж самі функції і є взаємозамінними у комерційному плані з товарами, митна вартість яких визначається. Відповідно до першого і другого методів, обрані контракти повинні стосуватися імпортних товарів, які були продані для експорту до країни імпорту приблизно в той же час, як і товари, які оцінюються. Крім того, щоб товари вважалися ідентичними або подібними, вони мають бути вироблені в одній і тій самій країні і тим самим виробником, що й товари, митна вартість яких оцінюється. Але якщо не існує імпортних контрактів стосовно ідентичних чи подібних товарів, вироблених одним і тим самим підприємством у країні виробництва товарів, відносно яких здійснюється процедури митної оцінки, до уваги повинні братися товари, вироблені іншими підприємствами в тій же країні експорту.

3. Дедуктивний метод (метод віднімання). Вартість визначається на основі ціни за одиницю, за якою ідентичні або подібні товари продаються на внутрішньому ринку, після виключення з цієї ціни таких елементів як прибуток, мито та податки, транспортні витрати і страхування та інших витрат, які виникли у країні імпорту.

4. Метод обчисленої вартості. Обчислена вартість визначається шляхом додавання до собівартості товару, митна вартість якого визначається, прибутку та загальних витрат, що дорівнює сумі, яка здебільшого відображається під час продажу товарів того ж класу або виду, що й оцінювані виготовлені виробниками у країні експорту товари, які імпортуються. Щоб не створювати занадто обтяжливих умов для імпортера, метод обчисленої вартості слід застосовувати лише якщо покупець та продавець є пов'язаними особами і виробник готовий надати митним органам в країні імпорту необхідні дані про затрати та засоби підтвердження таких затрат.

5. Резервний метод. Коли митну вартість не можна визначити жодним з чотирьох вищезазначених методів, можна використати будь-який з наведених вище методів за умови відповідності використаних критеріїв Статті VII ГАТТ. Але визначена таким чином вартість не повинна базуватися на:

- ціні товарів для експорту на ринки третіх країн;

• мінімальній митній вартості;
• довільно визначеній чи фіктивній вартості.

Слід підкреслити, що повноцінна імплементація положень даної угоди до законодавства держав-членів СОТ потребує не лише внесення змін до відповідних кодексів, інших законів та підзаконних актів, але також глибокого і ґрунтовного практичного навчання співробітників митної служби. Застосування методів митної оцінки спочатку може здаватися занадто складною процедурою, як з технічної так і з юридичної точки зору, але такі методи є необхідними для забезпечення одноманітного і прозорого застосування митного законодавства.

Література:

1. Таможенная стоимость. Учебник / Под общ. ред. Л. А. Бондарь и В. А. Шамахова. – М.: Софт Издат, 2007. – 429 с.
2. Transfer Pricing and Customs Valuation / edited by A. Bakker and B. Obuoforibo. – IBFD, 2009. – 662 p.
3. Sheri Rosenow and Brian J. O'Shea. A Handbook on the WTO Customs Valuation Agreement. – New York, Cambridge University Press. – 270 p.
4. Результати Уругвайського раунду багатосторонніх торгівельних переговорів. Тексти офіційних документів. – К.: "Вимір", 1998. – 520 с.

Чибісов Д. М., ОДУВС

ПРОЦЕДУРА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ В РАМКАХ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

В статье анализируется процедура разрешения споров в рамках Всемирной торговой организации (ВТО). Автор утверждает, что решение вопроса эффективного использования процедуры разрешения споров в рамках ВТО не только будет способствовать обеспечению принудительного соблюдения правил ВТО государствами-членами организации, но и положительно повлияет на общую кодификацию международного торгового права.

The article is aimed to elaborate the question of the WTO Dispute settlement procedure. Author insists that effective use of the WTO Dispute settlement system would not only safeguard the Members from being disrespectful to their WTO obligations, but also positively affects the overall international commercial law codification process.